

Vår referens:
Ester Hedberg

Remissvar En moderniserad radio- och tv-lag 2018 år AV-utredning (SOU 2019:39)

Dyslexiförbundet och läs-, skriv- och räknsvårigheter

Dyslexiförbundet är ett förbund för personer med läs- och skriv- och räknsvårigheter. Utan stöd och åtgärder kan dessa funktionsnedsättningar skapa problem i utbildning, arbete, fritid och kultur. Dyslexiförbundet arbetar för att personer med läs-, skriv- och räknsvårigheter ska kunna vara delaktiga fullt ut i samhällslivet.

Tillgänglig tv ur vårt perspektiv

Många med lässvårigheter hinner inte läsa textremsan. Det är därför vanligt att man undviker att se program med dialog på språk man inte behärskar. Dyslexiförbundet har länge arbetat för att tv ska vara tillgängligt för personer med lässvårigheter. Ett bra sätt är att erbjuda uppläst text.

SVT har en talsyntes som producerar uppläst text till alla program som är textade, alltså 100% av de textade programmen. Men så vitt vi vet är det ytterst få från vår målgrupp som använder tjänsten. Anledningen är att

- tjänsten bara fungerar för tv som sänds via digitala marknätet
- tv-operatören inte sänder vidare uppläst text
- tv-apparaten inte kan spela upp tjänsten
- det är svårt att förstå hur tjänsten fungerar.

SVT Play ska enligt SVT:s hemsida ha uppläst text i sina direktsända kanaler. Vad vi förstår fungerar det inte på datorn, men dock i mobiltelefon.

TV4 har också krav på sig att erbjuda uppläst text, för närvarande handlar det om 2 procent av sändningstiden. Enligt tillgänglighetsuppföljningarna som Myndigheten för press, radio och tv har de inte uppfyllt kraven, åtminstone inte för de senaste två rapporteringsperioderna. Eftersom TV4 textar 100% av förinspelade program borde det vara rimligt att även 100% av dessa program försågs med uppläst text med hjälp av talsyntes.

SVT har erbjudit uppläst text i många år. Fram tills för ett par år sedan krävdes dubbla digitalboxar. Den lösningen var också komplicerad och få av våra medlemmar lyckades få igång tjänsten. Det är anmärkningsvärt att det inte blivit någon förenkling. Vi ställer oss också frågande till hur SVT:s information om uppläst text presenteras. Det är ett komplicerat ämne, men texten är i sig också komplicerad, den är lång och innehåller undantag och hänvisningar. Om man vänder sig till en målgrupp med lässvårigheter bör texten vara skriven på ett begripligt sätt. Dessutom bör sidan ha en lyssna funktion.

Vår syn på förslag i remissen

Kap 10.2.1 Beställ-tv. Vi ställer oss bakom förslaget att det ska ställas krav även på beställ-tv att göra sina sändningar tillgängligt för personer med funktionsnedsättningar. I vårt fall är det uppläst text vi frågar efter.

Kap 10.2.2 Ändringsdirektiven. Vår bedömning är att de insatser som görs idag inte är tillräckliga (se text ovan). Vi kan inte avgöra om det krävs ytterligare lagändring (förutom den om beställ-tv) för att göra tv tillgängligt för våra grupper. Men vi vet att det behövs fler och andra åtgärder för att tv ska bli tillgängligt för personer med lässvårigheter. Det behövs tydligare krav och tydligare ansvarsfördelning för att tjänsten ska nå hela vägen från programbolaget till tittarnas tv-apparater. Det behövs också tydligare krav på att information om tjänsterna ska vara tillgänglig.

Kap 10.2.3 Återrapportering och handlingsplaner. Vi ställer oss bakom förslaget. Men vi anser inte att det är tillräckligt för att komma i mål med uppläst text.

Kap 10.2.4 Kontaktpunkt. Vi tycker att det är ett utmärkt förslag att Myndigheten för press, radio och tv ska tillhandahålla en kontaktpunkt. Det är viktigt att denna kontaktpunkt är lätt att komma i kontakt med. Det ska finnas vägar in till den från de forum som tittarna är på, till exempel social medier.

10.2.5 Meddelanden av vikt för allmänheten

Vi ställer oss bakom förslaget. Vi menar också att det är av största vikt att VMA som är textbaserad och läses upp.

För övrigt ställer vi oss till fullo bakom Funktionsrätt Sveriges remissvar.

Bengt-Erik Johansson
Ordförande för Dyslexiförbundet